

Norsk studentorganisasjon

Holbergs gate 1 / 0166

Oslo

T: 22 04 49 70

E: nso@student.no

W: www.student.no

Høringsuttalelse

Skriftlig innspill til finansieringsutvalget

Dato: 05.11.2021

Skriftlig innspill til finansieringsutvalget

Norsk studentorganisasjon (NSO) vil takke for muligheten til å komme med innspill til finansieringsutvalget. NSO representerer rundt 250.000 studenter ved de fleste norske høyere utdanningsinstitusjoner. NSO mener et finansieringssystem for norske høyere utdanningsinstitusjoner skal stimulere til kvalitet i utdanning og forskning.

Finansieringssystemet skal gi institusjonene handlingsrom til å prioritere sine ressurser for å kunne gi studenter oppfølging og veiledning, renovere bygg og ha en fagstab som har tid til å drive forskning og utdanning.

Basiskomponenten

Det er avgjørende for institusjonenes autonomi at man har et finansieringssystem med en høy basiskomponent. Dette gir institusjonene forutsigbare arbeidsforhold og rom til å spille på fortrinnene sine. Basiskomponenten skal bidra til langsiktige kvalitetsfremmende tiltak. NSO mener basiskomponenten skal være minimum 70 prosent av rammebevilgningen. Endringer fra basisbevilgning til institusjonene fra ett år til ett annet skal aldri være mindre enn økningen i konsumprisindeksen.

Resultatkomponenten

Resultatkomponenten er overordnet et godt insentiv for å gi institusjonene økt handlingsrom utover minimumsnivå av aktivitet. NSO mener resultatindikatorerne skal ha som hensikt å bidra til en helhetlig utvikling av høy utdanningskvalitet og økt studentmobilitet. Finansieringssystemet bør legge opp til sterkere insentivordninger for lengre utvekslingsopphold (over 3 mnd) enn for korte utvekslingsopphold (under 3 mnd). NSO mener at man må passe på at ikke indikatorerne leder til at institusjonene tar opp vesentlig flere studenter enn de har studieplasser.

Kandidatindikatoren hemmer samarbeid og tverrfaglig på tvers av institusjoner ved å kun belønne institusjonene der studentene avlegger graden, og ikke de de er innom underveis for å bygge så gode grader de kan. En revurdering av kandidatindikatoren kan også imøtekomme ønske om livslang læring uten at det vil være belastende for arbeidstaker og arbeidsgiver, slik egenbetaling kan være. For eksempel ved å gi større åpning for å kunne melde seg opp til enkeltfag uten å måtte melde seg opp til grad.

Muligheten til inntekter fra korte kurs med egenbetaling, kan bidra til at utdanningsinstitusjonene flytter fokus og ressurser bort fra gradsutdanningen, som kan være uheldig. For at universitets- og høyskolesektoren bedre skal kunne utføre sin del av samfunnsoppdraget sitt rundt etter- og videreutdanning kan dette inngå som faste komponenter i finansieringssystemet, for eksempel gjennom resultatkomponenten. Når det gjelder publikasjonsindikatorer, mener vi at disse kan lede til et fokus på kvantitet over kvalitet, og utvalget burde derfor vurdere alternativ til dagens ordning.

Kostnadskategorier

Med ulike kostnadskategorier slik det er i dag, blir det tatt hensyn til variasjon i kostnader mellom utdanninger. Kostnadskategoriene må speile de nødvendige kostnadene innen et fagområde, og dekke både undervisning, oppfølging og veiledning. Vi ønsker at det skal lønne seg å opprette studietilbud som gjenspeiler kompetansebehovet samfunnet har, vi er derfor skeptiske til at det lønner seg å opprette unaturlig mange studietilbud med lave kostnadsrammer ovenfor studietilbud som koster mer å gjennomføre. Studieplassfinansiering skal bare brukes innenfor den kostnadskategorien de er tildelt i.

Gratisprinsippet

Det er viktig at gratisprinsippet i høyere utdanning videreføres, slik det står i mandatet til utvalget. Gratisprinsippet er et viktig prinsipp som gir lik rett og mulighet til utdanning. Dette må også gjelde fleksible tilbud som kan tas som etter- og videreutdanning.

Egenbetalingsforskriften

NSO er kritiske til endringene i egenbetalingsforskriften, og mener disse burde ses i sammenheng med utvalgets arbeid. Etter- og videreutdanning er en del av samfunnsoppdraget til universitets- og høyskolesektoren, og blir stadig viktigere. Å tilby etter- og videreutdanning er innenfor institusjonenes virkeområde og er en del av universitetene og høgskolenes virksomhet etter loven. Å sikre gode rammer for etter- og videreutdanning bør derfor være en selvfølgelig del av endringer i finansieringssystemet. Staten må sikre finansiering til dette, ikke legge det over på enkeltindividet. Utdanning er en investering som kommer fellesskapet til gode. Dette gjelder også etter- og videreutdanning.

Indikator for arbeidslivsrelevans

Arbeidslivsrelevans i utdanningene er viktig. Det gir studentene en trygghet mens de studerer og gjør livet enklere for oss når vi går ut i arbeidslivet. Det er en del av samfunnsoppdraget til institusjonene at studentene skal ha kompetansen de trenger etter endt utdanning. Vi har tillit til at institusjonene selv har gode rutiner for å gjøre sine studenter godt rustet til arbeidslivet. Hvorvidt studentene får relevant jobb etter endt utdanning, er vanskelig å måle.

Hvis det nye finansieringssystemet skal inneholde en indikator for arbeidslivsrelevans mener vi det indikatoren må gå på innhold i studiet som knytter arbeidsliv og studenter tettere sammen, for eksempel hvorvidt studiet har en praksisordning eller antall oppgaver skrevet i samarbeid med arbeidslivet. Vi mener altså at hvis arbeidslivsrelevans skal måles og belønnes, så burde man belønne prosesser som fremmer arbeidslivsrelevans heller enn å ta utgangspunkt i en resultatindikator, siden det siste er en upresis øvelse.

Formidling

Formidling er en av UH-sektorens fire kjerneoppgaver, men det er få incentiver for at forskere skal drive formidling. Vi mener at det er viktige for den akademiske ytringsfriheten at forskere oppfordres til å formidle forskningen sin for institusjonen og samfunnet ellers. Hvis formidling gjøres tellende på lik linje publiseringspoeng vil det belønne institusjoner med aktive formidlere, og gjøre at institusjonene vil oppfordre ansatte til å formidle ved siden av undervisning og forskning. Finansieringssystemet må sikre at forskningen og utdanningen er fri og åpen.